

אינציקלופדיה לחכמי איטליה

אוריאל הירש

נולד בשנת ה' תק"י (1750) בנו של הגאון הגדול המפורסם רבי יהודה עייאש זלה"ה מחכמי אלג'יר שעלה לארץ הקדש בשנת תקט"ז ונפטר ביום א' של ראש השנה שנת תקכ"ב, ומפורסם בספריו המרובים שבט יהודה, בית לחם יהודה, וזאת ליהודה, וכו'.

בהיותו צעיר לימים נפטר עליו אביו ז"ל, וירחם עליו הרב החסיד רבי אברהם בן אשר מחסידי בית אל, והיה לו למלאך מושיע, ויאספנו אל ביתו ויקחו לבן כאב רחמן. ויעשה חסד עמו ועם כל בית אביו.

לפני שנת תקל"ט יצא בשליחות עיר הקדש לערי מרוקו, ונתקבל שם בכבוד גדול ובהערצה רבה. לכבוד ירושלים, לכבוד אביו המפורסם, ולכבוד תורתו, משם הלך לארץ מולדתו אלג'יר, ועסק למען הדפסת ספרי אביו שהיו שם רב משך שלשים שנים, הוא הצליח מאד במשימתו זו. והלך לליוורנו, והדפיס שם כמה מחבוריו של אביו, שם נשאר זמן ממושך כעשרים שנה, ושימש ברבנות בקהילת סיינה וקהלת פירארה.

בשנת תקנ"ן הדפיס בליוורנו ספר "דרך חיים" סדר התרת נדרים, לפי מנהג חסידי ירושלים, הם חסידי בית אל, ובשנת תקנ"ד הדפיס סדר תפלות להקפות שמחת תורה, וסדר תפלת המנחה לפי מנהג חסידי ירושלים.

בשנת תקס"ג יסד למענו אחד מעשירי פירנצי קרן להחזקת ישיבה בשם "חיים וחסד", ובזה היו לו אמצעים לחזור לעיר הקדש, הוא בא לעיר הקדש יסד את הישיבה ועמד בראשה.

בשנת תקס"ו אחרי פטירת הרב רבי משה יוסף מרדכי מיוחס בעל שער המים והרב רבי מרדכי הלוי, נבחר במקום לראשון לציון, ושימש בכהונה זו כעשר שנים, ונפטר לבית עולמו ביום כ"ו טבת שנת תקע"ז (1817) ונקבר בחלקת הרבנים "באראק גדול" למרגלותיו של אביו.

עוד השאיר הרבה כתבי יד, ביניהם ספר גדול שו"ת בשם "שבות עמי" וכן חידושים של הרמב"ם, ספר דרשות ונאבדו, ומתשובותיו נמצאים בספר שפת אמת לה"ר מתתיהו נסים טירני, נדפס בליוורנו מתלמידיו באיטליה היו: הג"ר חננאל ניפי, רבי ישראל כרמי, והג"ר יהודה חי חזקיה מלאוידה.

רבי יעקב משען

היה שו"ב בקהילת אורביינו. יש ממנו שו"ת בשו"ת ויען יצחק (אשכנזי) או"ח סימן ג.

רבי יעקב מלומונטא

מחכמי רומא. היה משרת בקודש לחיזוק וביסוס הדת, ושמירת הצביון הדת ברומא בשנות הת"כ.

רבי יעקב ממודינא

מחכמי סיאנא. חכם מופלג בחכמה. כיהן כדיין ורב בסיאנא. כפי שידוע לנו מאגרת של הגאון רבי יחיאל טרבוט, הכלולה בכתב יד של בית המדרש לרבנים האיטלקי (ספריית מונטיפיורי מס' 1465, דף פח עמוד א').

רבי יעקב מפאנו

חכם מובהק וגדול בתורה. היה מרבני פיריה במאה הט"ז. מרביץ תורה. היה מרבותיו של הגה"ק רבי אברהם משער אריה בע"ס שלטי הגיבורים, ורבי יעקב לימדו ש"ס ופוסקים בישיבת בולוניה. חיבורו של רבי יעקב ספר שירי מוסר הנקרא בשם 'שלטי הגיבורים' שנדפס בשנת שט"ז שם. ספר דומה לשם ספרו של תלמידו הגדול.

רבי יעקב מרקריאה

רב חכם תורני גדול ורופא מובהק, היה מבית דינו של הרב רבי יוסף אוטילנגו בקרימונה, בתחילת המאה הרביעית. חיבר ספר "עברונות" לחשב תקופות ומזלות ועיבורים והדפיסו בריווא די טורינו שנת שכ"א, והיה בעזר רבי יוסף אוטילנגו בהדפסת כמה פעמים, ובהם את ספר "מלחמות ה'" להרלב"ג, והגיהו, ומדבריו המעטים אל הקורא נראה חכמתו. (כנסת ישראל, בערכו)

רבי יעקב משה עייאש

"החכם השלם והכולל, זה סיני, כולו כהדר"ת (על משכל "כולו כאדרת" הנאמר לגבי אליהו הנביא, וכאן הכוונה להוד והדר), שליחא דרחמנא" - כך כתב מרן החיד"א זצ"ל, בהסכמה לספר "מטה יהודה", על הראשון לציון הגאון רבי יעקב משה עייאש זצ"ל.

